

Budgetmotion BM 281/2018 rd

Mats Löfström sv m.fl.

Budgetmotion om ökat anslag för avräkning till Åland (15 000 000 euro)

Till riksdagen

En höjning av avräkningsgrunden har varit uppe till diskussion vid flera tillfällen tidigare. I mars 2016 inleddes en process baserad på politiska överläggningar mellan Ålands landskapsregering och rikets regering om att höja grunden för avräkningen till Åland. Det klarlades att regeringen inför behandlingen av statens budget för 2017 avsåg bereda ett beslut om höjning av avräkningsgrunden från 0,45 procent till 0,48 procent. Denna justering har dock inte funnits med i statsbudgeterna för varken 2017, 2018 eller 2019.

Efter att gällande ekonomiska system för självstyrelsen infördes har två utredningar gjorts som berör avräkningsgrunden och förändringar i statsbokslutets uppbyggnad. Då olika uppfattningar har funnits om vilka förändringsfaktorer som borde föranleda en ändring av avräkningsgrunden formulerade finansministeriet och landskapsregeringen gemensamt två frågor till Ålandsdelegationen år 2015. Ålandsdelegationen konstaterade i sitt utlåtande att med beaktande av de förändringar som gjordes under beredningen av självstyrelselagen ger bestämmelserna rum för en relativt vid juridisk prövning, varvid även bedömningar av de ekonomiska konsekvenserna kan tas i beaktande. Ålandsdelegationen noterade även att de angivna grunderna för höjande respektive sänkande av avräkningsgrunden endast utgör en allmän bestämmelse och därmed kan betraktas som exempel på när ändringar ska göras. Slutligen konstaterades att en översyn av avräkningsgrunden är befogad, då avräkningsgrunden inte ändrats under den tid den nu gällande självstyrelselagen varit i kraft sedan 1.1.1993.

De huvudsakliga orsakerna till att nuläget kräver en höjning av avräkningsgrunden innefattar strukturella förändringar som skett i statsbokslutets grunder som konsekvens av bolagiseringar av statliga verksamheter, förändrade befolkningsförhållanden, kostnader för förpliktelser som följer av EU-medlemskapet (t.ex. omfattande digitalisering) samt internationella krav på klimatrelaterade åtgärder. Situationen föranleder att avräkningsgrunden bör höjas och anslaget ökas för att reflektera rådande strukturer.

Som grunder för en höjning av avräkningsgrunden anförde landskapsregeringen i sitt utlåtande till finansministeriet i maj 2016 de strukturella förändringar som skett i statsbokslutet samt ovan nämnda orsaker. Omständigheten att det ankommer på riksdagen att i en lag med lagtingets samtycke stadga om ändringar i avräkningsgrunden tyder på att lagstiftaren ansett att beslutsprocessen till sin karaktär i hög grad är politisk. Mot bakgrund av detta samt Ålandsdelegationens utlåtande är det därmed motiverat att beakta alla ovan nämnda faktorer.

Budgetmotion BM 281/2018 rd

En höjning av avräkningsgrunden från 0,45 procent till 0,48 procent skulle motsvara ca 15 000 000 euro. Trots att regeringen inte tog upp höjningen i statsbudgeten för 2019 finns det starka befogade grunder som motiverar en höjning av de statsmedel som överförs till landskapet. Utöver de nämnda orsakerna bör det t.ex. stå klart att en större befolkning medför högre utgifter för att upprätthålla den offentliga servicen. Under den tid självstyrelselagen har varit i kraft har befolkningsandelen ökat och uppgick vid årsskiftet 2017—2018 till närmare 0,53 procent, från att ha utgjort bara 0,48 procent då systemet trädde i kraft. Ålands befolkning har med andra ord ökat med dryga 16 procent sedan 1993, medan Finlands befolkning har ökat med 8 procent. Åland står också för en betydande del av statens direkta skatter. För beskattningsåret 2015 betalade Åland 0,71 procent av rikets sammanlagda direkta skatter. Även de höga IT-kostnader som följer av EU-relaterade krav är motiverade att ta i beaktande, då kostnaderna för landskapet till följd av de små volymerna blir mycket höga.

Enligt ovan anförda skäl är det därmed motiverat att öka anslaget för avräkningen till Åland med 15 000 000 euro, som skulle motsvara en höjning av avräkningsgrunden till 0,48 procent.

Vi föreslår därför

att riksdagen ökar moment 28.80.30 med 15 000 000 euro för avräkning till Åland.

Helsingfors 28.9.2018

Mats Löfström sv
Thomas Blomqvist sv
Anna-Maja Henriksson sv
Anders Adlercreutz sv
Eva Biaudet sv
Mikaela Nylander sv
Mats Nylund sv
Veronica Rehn-Kivi sv
Joakim Strand sv
Stefan Wallin sv